

ДО

ИНСТИТУТА ЗА ОБУЧЕНИЕ НА ДОКТОРАНТИ

КЪМ ВСУ "ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР"

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Стефка Наумова, член на Научното жури,

назначено със Заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ № 989 от 16.12.2021 г.,

относно автореферата и дисертационния труд на д-р Дорота Струс на тема: „Оценка на ефективността на системата на екологичното право в Полша след приемането в Европейския съюз“ за присъждане на научна степен „доктор на науките“ по професионално направление 3.6. „Право, докторска програма“ „Международно право и международни отношения“

Представеният труд е насочен за публична защита след единодушно взето положително решение на Хабилизационния съвет. Трудът в обем от 254 страници е оригинално структуриран и включва въведение, четири глави и заключение. Авторефератът лаконично, но изчерпателно представя основните тези, издигнатите и подложени на верификация хипотези, както и постигнатите резултати, формулирани като приноси.

Безспорната актуалност на дисертационния труд се определя от все по-нарастващото значение на проблематиката относно ефективността на законодателството по опазване на околната среда, както и от особената чувствителност на обществото към множеството нерешени въпроси, засягащи принципите на екологичното право и преди всичко в контекста на пълноправното членство на Полша в Европейския съюз.

Дисертационният труд е резултат от задълбочена изследователска работа в една толкова многопрофилна и комплексна област, каквато е екологичната сфера и по-специално – реализирането на правото на гражданите на здравословна и благоприятна околна среда, както и правото им на информация за нейното състояние и постигането на устойчиво развитие. Налице е отговорно и осъзнато отношение към операционализираното понятие „зелена сделка“ като синтез на тежните на съвременното човечество към излизане от глобалния хаос на неконтролно използване на природните ресурси и замърсяване на околната среда и изграждането на модерна правно-политическа и хуманитарна стратегия в тази насока. В този смисъл съдържанието на дисертационния труд излиза извън тясната рамка на юридическия позитивизъм и дава възможност за много по-широка интерпретация, както

и съчетано и умело използване на теория и емпирика. Изследването е изградено върху много добро познаване на правните актове на Европейския съюз в областта на опазване на околната среда, както и на международните договори и споразумения от посочената област, което е позволило на авторката критично да анализира доктриналните и нормативните постановки, давайки свой собствен принос в предложенията за повишаване на ефективността на екологичното законодателство в Полша след приемането ѝ в Европейския съюз. Като **особено постижение** в цялостния процес на разработването на труда следва да се посочи способността на автора да се ограничи в рамките на административноправния аспект на разглеждане на проблема за ефективността на екологичното законодателство.

В Глава първа от труда е направен систематичен анализ на действащото екологично законодателство в Полша. **Съвършено правилна е изходната постановка на авторката** е, че пълноправното членство на Полша в Европейския съюз поставя страната пред предизвикателството да се формира такава държавна политика, която да се базира на концепцията за устойчиво развитие, да отчита необходимостта от промени на екологичната стратегия на институционално ниво и да реализира такива законодателни решения, които да доведат до формирането на съвършено нов правен модел на опазване на околната среда. **Такава ясна изходна постановка е безспорен научен принос в едно по-нататъшно обосноваване и реализиране на правната политика по опазване на околната среда и подготовката на адекватни законодателни решения по посока на устойчивото развитие.** Именно в този контекст е **представен новият правен модел на опазване на околната среда в Полша.** Глава втора разглежда системата, структурата и правомощията на органите за опазване на околната среда. Глава трета е посветена на правните, социалните и икономическите инструменти за опазване на околната среда. Това е същностната страна на дисертационния труд, доколкото значителна част от анализа е посветен на основните инструменти за постигане на ефективност в опазването на околната среда и устойчивост на развитието. Това са оценката за въздействие върху околната среда (ОВОС), екологичната оценка, както и очертаните в правото на ЕС и в редица международни документи (Орхуската конвенция например) форми на участие на заинтересованата общественост в опазването на околната среда. В четвъртата глава се представя състоянието на екологичното законодателство в Полша след присъединяването на страната към Европейския съюз.

Дисертационният труд притежава следните основни приноси:

1. Пълно и цялостно разглеждане в критичен аспект на факторите, които влияят върху ефективността на екологичното законодателство в Полша;
2. Обобщен анализ на действащото екологично законодателство в рамките на ЕС и транспонирането му в националното законодателство;
3. Използване на съчетано прилагане на теория и емпирика чрез позоваване на практиката на административните съдилища, Конституционния съд и Съда на ЕС в областта на опазване на околната среда;
4. Информационно обогатяване на теоретичните изследвания в областта на екологичното право и неговото значение в съвременното глобално общество;
5. Много подробен преглед на развитието на екологичното законодателство в Полша, следващо изискванията на основните международни договори, ратифицирани от Сейма, както и релевантните за страната регламенти и директиви на ЕС;
6. Анализирането на развитието на принципа за устойчиво развитие както и развитието на концепцията за опазване на чистотата на въздуха и промените в климата;
7. Емпиричен анализ на конкретни решения на Съда на Европейския съюз в контекста на нарушения на законодателството на ЕС в областта на околната среда;
8. Критичният анализ относно непълното транспониране на правото на ЕС в областта на опазване на околната среда в националните онорми и стандарти, което често води до определен дисбаланс между екологичното законодателство в други страни-членки на ЕС и Полша.

Към дисертационния труд могат да бъдат отправени критични бележки.

Доколкото глава втора е посветена преимуществено на икономическите инструменти в опазване на околната среда и тяхната ефективност, то именно в тази част може да се отправи препоръка в бъдещи разработки на автора да се ползват (или да се проведат) емпирични правно-социологически изследвания върху екологичното правно съзнание. В анализа са включени решения на Съда на ЕС, както и на Конституционния съд на Полша. Едно от последните решения на съда, обаче, което обявява, че актовете на ЕС не са в съответствие с някои постановки на националното законодателство в Полша и в този смисъл е нарушен принципът за върховенство на закона, би могло да се интерпретира в по-широк контекст. Не бива да се отминава и позицията на Полша по отношение на „зелената сделка”, проблем, който все повече ще изпъква със своята актуалност и може би в бъдещите си разработки авторката ще го има предвид. Принципът за право на гражданите на информация за състоянието на околната среда се нуждае от известно

допълване, че това са нова генерация права на човека и е от значение при оценяване на ефективността на екологичното законодателство.

От критичен анализ се нуждае и представеният обзор относно нормативните промени, осъществени през 2019 и непрекъснато появяващите се проблеми, свързани с упражняването на компетентността от отделните административни органи. Известно е, че Полша играе водеща роля, що се отнася до силно развито (при това тристепенно) местно самоуправление. Напоследък, обаче и в теорията, и в практиката се отправят сериозни критики към правомощията на органите в гмините и воеводствата от гледна точка на различна финансова обезпеченост и оттам – различна степен на неефективност на опазване на околната среда.

Представените критични бележки в никакъв случай не се отразяват върху цялостната положителна оценка на труда.

Предвид горното и на основание чл. 57, ал.1, т.4ж от Наредба №12 за придобиване на образователна и научна степен „доктор” и научна степен „доктор на науките”, формулирам следното

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Дисертационният труд притежава безспорни достойнства, демонстрира задълбочен анализ, водещ до теоретични изводи и съдържа важни приносни моменти в областта на екологичното право.

Трудът отговаря на изискванията както на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ, така и на вътрешните актове на ВСУ. Докторант Дорота Струс притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научната специалност „Административно право и процес”, демонстрирайки способност за провеждане на изследвания с получаване на оригинални и значими научни приноси. Авторефератът на дисертационния труд в обем от 26 страници, отразява изискванията за обем, структура и съдържание на дисертационния труд и обслужва правилното протичане на процедурата.

Изразявам **своето положително становище** към представения дисертационен труд на тема „Оценка на ефективността на системата на екологичното право в Полша след приемането в Европейския съюз” и ще гласувам за присъждане на д-р Дорота Струс на научната степен „доктор на науките” по професионално направление 3.6.”Право, докторска програма”Международно право и международни отношения

17.02 .2022г.

С уважение: проф. д-р Стефка Наумова

